

**O ANALIZĂ A CYBERBULLYING-ULUI PE PLATFORMELE
EDUCAȚIONALE, ÎN PERIOADA STĂRII DE URGENȚĂ
MARTIE -IUNIE 2020, ÎN RÂNDUL ELEVILOR AL CĂROR
PĂRINȚI SUNT PLECAȚI LA MUNCĂ ÎN STRĂINĂTATE DIN
JUDEȚUL TIMIȘ, ROMÂNIA**

Adelia Furdui (Florea), lector

Departamentul de Asistență Socială
Facultatea de Sociologie și Psihologie

adelia.florea@e-uvt.ro

ORCID 0000-0002-3434-4501

Patricia Runcan, dr. abilitat, conf. univ.

Facultatea de Sociologie și Psihologie
Universitatea de Vest din Timișoara, România

patricia.runcan@e-uvt.ro

ORCID 0000-0002-3346-0762

Remus Runcan, dr., conf. univ.

Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială
Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, România

remus.runcan@uav.ro

ORCID 0000-0002-1282-4942

*AN ANALYSIS OF CYBERBULLYING ON EDUCATIONAL
PLATFORMS DURING THE STATE OF EMERGENCY FROM
MARCH TO JUNE 2020 AMONG STUDENTS WHOSE PARENTS ARE
WORKING ABROAD FROM TIMIȘ COUNTY, ROMANIA*

The present study aim sto analyze the phenomenon of cyberbullying on educational platforms among students from Timiș County who stepparents were temporarily working abroad during the state of emergency March - June 2020. Within the quantitative approach of the research we used, we used sociological analysis as a research method, the opinion questionnaire ebeingappliedto a number of 288 students from Timiș County. The results of the research reveal that cyberbullying affects 20.5% of students as victims, 27.4% as witnesses and 10.4% as aggressors, and with regard to the environment of origin, a higher frequency is recorded in urban regions of cyberbullying victims compared to rural areas.

Introducere

Anul 2020 a prezentat o multitudine de obstacole, determinându-ne în acest sens pe fiecare dintre noi să ne depășim propriile limite. Ca răspuns la epidemia de COVID-19, instituțiile de învățământ, atât la nivel preuniversitar, cât și la nivelul învățământului superior, au efectuat o mutare a activităților didactice din sălile de clasă către platforme online.

Trecerea elevilor de la instruirea tradițională față în față la educația online a dus la o schimbare în ceea ce privește manifestarea comportamentului de hărțuire. În mod specific, prevalența hărțuirii fizice a scăzut, în timp ce hărțuirea cibernetică a apărut ca o formă proeminentă de hărțuire în rândul elevilor. Schimbarea de comportament observată ar putea fi atribuită anonimatului amplificat și separării fizice facilitate de platformele digitale, care le dau oamenilor posibilitatea de a lua parte la acțiuni dăunătoare fără a se confrunta cu repercusiuni imediate. În consecință, elevii se confruntă acum cu o nouă manifestare a hărțuirii, ceea ce impune educatorilor și instituțiilor să abordeze și să contracareze în mod corespunzător problema hărțuirii cibernetice.

Atunci când abordăm fenomenul de hărțuire cibernetică, acesta cuprinde o gamă cuprinzătoare de termeni în cadrul ariei sale lexicale, inclusiv, dar fără a se limita la hărțuire, jignire, umilire, respingere, excludere, izolare, amenințare, discriminare, presiune, intimidare și agresivitate. Apariția hărțuirii cibernetice este recunoscută sub mai multe denumiri, ceea ce sugerează o lipsă de consens între experți cu privire la cea mai potrivită terminologie pentru a delimita această problemă (Runcan, 2020) [1].

Incidența hărțuirii cibernetice a avut o creștere bruscă în cadrul epidemiei COVID-19. Conform constatărilor lui Zaffaroni *et al.* (2022) [2], s-a observat că starea de disconfort emoțional a fost un factor predictiv consecvent pentru comportamentele de cyberbullying și pentru starea de cybervictimizare în rândul tinerilor cu vârste cuprinse între 10 și 18 ani din Italia și Germania în timpul primei perioade de izolare. Potrivit lui Ispas&Ispas (2021) [3], studiul a arătat că participanții au avut convingerea că fenomenul de cyberbullying a cunoscut o creștere în timpul pandemiei, aproape 50% dintre respondenți raportând observații personale ale acestui fenomen. Conform studiului realizat de Barlett *et al.*, în 2021 [4], s-a observat o creștere atât a opiniilor față de cyberbullying, cât și a actului de a comite cyberbullying în rândul adulților din Statele Unite pe toată durata pandemiei. Studiul realizat de Zăvoianu & Pânișoară (2022) [5] a investigat perspectivele educatorilor cu privire la fenomenul de cyberbullying în

cadru epidemiei COVID-19, precum și strategiile acestora de abordare și atenuare a unor astfel de incidente în mediul educațional. În ansamblu, articolele academice indică faptul că epidemia de COVID-19 a avut un impact advers asupra frecvenței fenomenului de cyberbullying [2-5].

Cyberbullying-ul a devenit o problemă tot mai presantă în societatea contemporană, având un impact semnificativ asupra bunăstării și dezvoltării psihosociale a adolescenților. În special, în contextul stării de urgență declanșate de pandemia globală în perioada martie-iunie 2020, trecerea la educația online a adus cu sine schimbări semnificative în interacțiunile dintre elevi pe platformele educaționale. Aceste schimbări ar putea fi și mai pronunțate în cazul elevilor al căror părinți sunt plecați la muncă în străinătate, ceea ce poate crea un teren propice pentru apariția și intensificarea fenomenului de cyberbullying.

Într-un studiu anterior, desfășurat în intervalul februarie-martie 2020, sub titlul „Problematika Cyberbullying-ului în Rândul Elevilor din Perspectiva Fenomenului Migrației și Familiei Disfuncționale din Județul Timiș” (Furdui, 2020) [6], am explorat conexiunile existente între migrație, disfuncționalitățile familiale și fenomenul de cyberbullying în rândul elevilor din Județul Timiș. Cu toate acestea, intervenția stării de urgență impusă în perioada martie-iunie 2020 a adăugat un element nou și semnificativ în ecuație prin tranziția la mediul de educație online, creând astfel un cadru virtual mai susceptibil manifestărilor de cyberbullying. Este demn de menționat că, în actuala cercetare, nu s-au inclus participanții din studiul anterior, iar zona geografică în care s-a desfășurat prezentul studiu prezintă diferențe semnificative față de locația studiului precedent.

Această cercetare își propune să evidențieze impactul semnificativ al stării de urgență asupra cyberbullying-ului în rândul elevilor din Județul Timiș, România, precum și modul în care migrația părinților poate influența dinamica acestui fenomen. Rezultatele ar putea oferi baze pentru intervenții mai eficiente în prevenirea și gestionarea cyberbullying-ului în contextul educației online și al migrației familiale.

Efectele cyberbullying-ului

Cyberbullying-ul generează consecințe psihologice negative în cazul victimelor implicate. Studiul realizat de Alhujailli *et al.*, în 2020 [7] a arătat că actul de cyberbullying, în special prin intermediul izolării sociale și al hărțuirii verbale, a dus la apariția unei stări emoționale dăunătoare. De asemenea, în conformitate cu studiul realizat de Schenk în 2011 [8], s-a

demonstrat că cei care au fost victime de cyberbullying au avut niveluri ridicate de deznădejde, anxietate și gânduri de suicid în comparație cu cei care nu s-au confruntat cu o astfel de victimizare. Într-o altă cercetare realizată de Campbell *et al.* [9] în 2013, s-a demonstrat că cei care se implică în cyberbullying au raportat că au întâmpinat mai multe dificultăți în interacțiunile sociale, precum și un nivel ridicat de stres, tristețe și anxietate, în comparație cu cei care nu se implică în astfel de comportamente. În cazul studiului realizat de Foody & Carlbring (2015) [10], acesta a efectuat o analiză cuprinzătoare a studiilor științifice existente referitoare la fenomenul de cyberbullying. Acesta a recomandat necesitatea unor intervenții psihologice online ca o abordare viabilă atât pentru victimele, cât și pentru autorii hărțuirii cibernetice, pentru a gestiona în mod eficient tulburările emoționale rezultate în urma unor astfel de confruntări.

Persoanele care cad victime ale incidentelor cibernetice se pot confrunta cu o serie de consecințe psihologice și emoționale negative. Acestea pot include niveluri crescute de anxietate, melancolie, gânduri de automutilare, stres crescut, frică, diminuarea respectului de sine, emoții de furie și frustrare, un sentiment de neputință, neliniște, iritabilitate, manifestări fizice de stres, tulburări de somn și probleme de concentrare. Aceste efecte adverse pot avea un impact semnificativ asupra capacității lor de a funcționa din punct de vedere academic. (Pingault, & Schoeler, 2017) [11]. Fenomenul de cyberbullying a fost facilitat de avansarea tehnologică și apariția platformelor de socializare. Strategiile de combatere a hărțuirii tradiționale sunt, de obicei, inadecvate atunci când vine vorba de hărțuirea cibernetică, care a fost asociată cu o deteriorare a sănătății mintale și, în anumite cazuri grave, cu sinuciderea (Grigore, 2016) [12].

Forme ale cyberbullying-ului

Willard (2006) [13] [apud 12] clasifică numeroasele manifestări ale hărțuirii cibernetice după cum urmează: *Flaming* se referă la actul de exprimare a unor comentarii depreciative despre o persoană prin mijloace scrise. *Hărțuirea online* se referă la transmiterea repetată de mesaje electronice abuzive care vizează o anumită persoană. *Defăimarea* se referă la acțiunea de răspândire de informații false și cu caracter denigrator prin intermediul mijloacelor electronice, cum ar fi poșta electronică sau platformele de socializare. *Defăimarea* se referă la actul de transmitere a corespondenței sub o identitate inventată, cu scopul explicit de a afecta reputația unei persoane. *Outing-ul* se referă la acțiunea unei persoane de a dezvălui

informații personale unei alte persoane sau unui grup de persoane. Excluderea se referă la acțiunea de a împiedica o persoană să acceseze sau să participe la un anumit grup pe o platformă de rețea socială.

Hărțuirea cibernetică este o problemă semnificativă care există sub diverse forme și se manifestă pe diferite platforme online. În opinia lui Slonje & Smith, (2008) [14], hărțuirea cibernetică este răspândită în școlile secundare inferioare și are loc prin diferite mijloace, cum ar fi mesajele text, e-mailurile, apelurile telefonice și clipurile foto/video. O altă modalitate de a se implica în cyberbullying este reprezentată de platformele sociale, potrivit studiului Whittaker din 2015 [15], platformele sociale sunt utilizate frecvent de către studenții de vârstă universitară. De asemenea, în conformitate cu cercetarea realizată de Slonje & Smith, în 2008 [14], apelurile telefonice și mesajele text au fost identificate ca fiind cele mai frecvente tipuri de hărțuire cibernetică. În plus, au fost raportate și cazuri de hărțuire prin mesagerie instantanee. După cum reiese din studiul din 2008 al lui Dehue & Völlink [16], s-a descoperit că insultele și bârfele au fost metodele de hărțuire cel mai des folosite în cazurile de hărțuire cibernetică. Studiile menționate anterior indică faptul că hărțuirea cibernetică este o problemă cu multiple fațete, care are loc în diferite moduri și pe diferite platforme. Acestea subliniază importanța abordării acestei probleme prin implementarea unor strategii axate pe prevenire și intervenție.

Cyberbullying-ul versus Bullying-ul

În literatura de specialitate se afirmă că există distincții clare între hărțuirea cibernetică și bullying-ul obișnuit. Potrivit lui Kowalskiet *al.* (2012) [17], hărțuirea cibernetică este adesea asociată cu un sentiment perceput de anonim și poate avea loc în orice moment, indiferent de ora din zi sau din noapte. În schimb, hărțuirea convențională are loc mai ales în interiorul mediului școlar și include persoane identificabile ca agresori. Potrivit studiului lui Sticca & Perren (2013) [18], importanța faimei și a anonimatului depășește influența mijloacelor de comunicare (cibernetică vs. convențională) atunci când se evaluează gravitatea bullying-ului. Conform cercetării efectuate de Waasdorp & Bradshaw în 2015 [19], există o suprapunere semnificativă între cyberbullying și bullying-ul convențional, deoarece multe persoane care sunt victime ale unui tip de bullying îl experimentează și pe celălalt. Potrivit studiului lui Erdur-Baker (2010) [20], a existat o prevalență mai mare a bullying-ului și a victimizării în rândul elevilor de sex masculin, atât în context fizic, cât și în context cibernetic. Cercetarea a indicat, de

asemenea, că implicarea în activități online frecvente și cu risc ridicat a fost asociată cu o probabilitate mai mare de implicare în hărțuirea cibernetică.

Metodologia cercetării

Scopul acestui studiu este analiza mediului familial al elevilor din județul Timiș al căror părinți sunt plecați în străinătate din perspectiva Cyberbullying-ului urmărind predispoziția, din acest punct de vedere, fie ca victime, fie ca agresori, fie ca martori. Obiectivele acestei cercetări sunt după cum urmează:

OB.1. Investigarea percepțiilor elevilor cu privire la fenomenul de hărțuire cibernetică manifestat pe platformele educaționale, ținând cont de tendința lor de a fi expuși în mediul online în calitate de victimă, agresor sau martor.

OB.2. Identificarea factorilor de protecție împotriva hărțuirii cibernetice în rândul elevilor proveniți din familii în care unul dintre părinți se află în străinătate, având în vedere propensiunea lor de a fi expuși în mediul online în rolul de victimă, agresor sau martor.

OB.3. Analiza perspectivelor elevilor referitoare la hărțuirea cibernetică pe platformele educaționale, în funcție de regiunea geografică din care provin.

Ipotezele cercetării urmărite a fi analizate:

Ipotezele cercetării pot fi definite ca enunțuri conjuncturale care vizează relația dintre două sau mai multe variabile (Kerlinger, 1964) [21].

Ip. 1. Diferitele roluri pe care elevii le adoptă în mediul online sunt legate de frecvența atacurilor de cyberbullying la care sunt expuși.

Ip. 2. Prezența părinților elevilor în străinătate pentru muncă este corelată cu o creștere a riscului de a fi vulnerabil la atacuri de cyberbullying pe platformele educaționale.

Ip. 3. Proveniența dintr-un mediu rural este asociată cu o probabilitate mai mare de a fi susceptibil la atacuri de cyberbullying pe platformele educaționale.

Având în vedere că cercetarea de față investighează frecvența atacurilor de cyberbullying la care sunt expuși elevii, am ales ca metodă de prelucrare a informațiilor–metoda cantitativă, considerând-o a fi mai potrivită pentru investigarea acestui fenomen. Stilului cercetării cantitative îi sunt atribuite, următoarele trăsături: obiectivitatea faptelor, detașarea cercetătorului, analize statistice, numărul mare de participanți la cercetare, un grad înalt de fiabilitate, liber de valori. (Chelcea, 2001) [22].

Universul populației este cel al tinerilor din clasele gimnaziale sau din licee/școlile profesionale din județul Timiș. Eșantionul este alcătuit din 288 de elevi. Pentru a stabili participanții la studiu care au relevanță în cercetarea de față și asupra cărora se vor reflecta rezultatele cercetării am ținut cont de anumiți parametri: să fie elevi din ciclul gimnazial și liceal/profesional din Județul Timiș, atât din mediul urban cât și din mediul rural, iar ca metodă de eșantionare am ales tipul de eșantionare non-probabilistică–selecția arbitrară. Lotul cercetării este format din 288 elevi de liceu 212, 8 elevi de profesională și 68 elevi de gimnaziu. Dintre care 90 elevi de sex masculin și 198 elevi de sex feminin. Chestionarele au fost administrate online prin intermediul platformei Google Forms. Participanții au avut la dispoziție zece minute pentru a completa formularul, iar răspunsurile au fost apoi introduse în IBM SPSS versiunea 26 Statistics pentru a permite o analiză ulterioară.

Chestionarul de cercetare este instrumentul de investigare care validează, sau nu, ipotezele cercetării, printr-o succesiune de întrebări scrise ordonate într-o anumită ordine care urmează a fi aplicate persoanelor participante la cercetare, apoi răspunsurile vor fi analizate de către cercetător. (Chelcea, 2001) [22]. Instrumentul utilizat pentru colectarea datelor a constatat într-un chestionar compus din 19 întrebări, organizate în categorii tipologice. Primele două întrebări au avut ca scop identificarea participanților în funcție de sex și locație. Următoarele 15 întrebări au fost modelate după un format preluat din lucrarea „Violența în context educațional. Forme actuale” și s-au concentrat pe identificarea elevului ca martor, victimă, sau agresor. Cele două întrebări finale au fost formulate pentru a identifica elevii a căror părinți sunt temporar plecați în străinătate. Studenții care au participat la chestionare au fost informați cu privire la obiectivele cercetării și au fost asigurați de confidențialitatea datelor colectate. Li s-a spus că informațiile lor nu vor fi dezvăluite și că nici numele lor și nici numele instituției de învățământ nu vor fi menționate în cadrul cercetării. De asemenea, li s-a subliniat faptul că au dreptul de a se retrage din studiu în orice moment. Având în vedere aspectele etice, prezentul studiu a fost structurat astfel încât să nu cuprindă informații care ar putea conduce la identificarea respondenților.

Limite ale studiului de cercetare

Subiectul cyberbullying-ului este unul sensibil și complex, iar cercetarea aduce cu sine provocări semnificative, mai ales în ceea ce privește sinceritatea și acuratețea răspunsurilor furnizate de către adolescenți. Există

posibilitatea ca unii respondenți să furnizeze răspunsuri dezirabile în locul celor reale, fie pentru a proteja propria imagine, fie pentru a evita recunoașterea comportamentelor agresive sau a experiențelor de victimizare. Mai mult, contextul pandemiei cu noul virus Covid-19 a adus cu sine modificări semnificative în modul în care au fost colectate datele, prin trecerea la chestionare online. Această schimbare poate induce îndoieli în ceea ce privește autenticitatea răspunsurilor. Elevii pot fi reticenți în a dezvălui experiențele lor într-un mediu virtual, unde confidențialitatea poate fi percepută ca fiind mai puțin garantată. Acest aspect poate influența în mod negativ acuratețea datelor colectate. Dincolo de aceste aspecte, cercetarea se confruntă cu o serie de limite, cum ar fi numărul redus de participanți la studiu, ceea ce poate restrânge generalizarea rezultatelor la populația mai largă de elevi. De asemenea, inegalitatea în distribuția elevilor în funcție de sex și zonă de proveniență poate afecta reprezentativitatea și echilibrul datelor colectate.

Rezultatele cercetării

Pentru acest studiu, eșantionul a inclus un total de 288 de elevi din județul Timiș, distribuiți astfel: 31% elevi de sex masculin și 69% elevi de sex feminin. În cadrul analizei primei ipoteze, am investigat frecvența cu care indivizii care au fost identificați ca victime, agresori sau martori au fost implicați în situații de hărțuire cibernetică.

Ip. 1. Diferitele roluri pe care elevii le adoptă în mediul online sunt legate de frecvența atacurilor de cyberbullying la care sunt expuși

Tabelul 1.1. Frecvența implicării victimelor în incidente de cyberbullying pe platformele educaționale

În perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc.) Colegii v-au blocat microfonul în timpul orelor de curs?		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	De câteva ori	56	19,4	19,4	19,4
	Niciodată	229	79,5	79,5	99,0
	Zilnic	3	1,0	1,0	100,0
	Total	288	100,0	100,0	

Despre comportamentul de victimizare cibernetică în cadrul sondajului, la întrebarea referitoare la frecvența primirii de mesaje jignitoare pe

platformele de comunicare online în perioada martie-iunie 2020 (pe platforme precum Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc.) cu privire la spațiul de locuit, observăm că din totalul de 288 de participanți la studiu, 56 de respondenți (reprezentând 19,4% din total) au indicat că au primit astfel de mesaje de câteva ori, în timp ce 229 de participanți (reprezentând 79,5% din total) au menționat că nu au fost expuși la această experiență în perioada menționată. De asemenea, 3 participanți (reprezentând 1% din total) au raportat că au primit astfel de mesaje zilnic. Prin urmare, rezultă că aproximativ 20,5% dintre respondenți au fost identificați ca victime ale comportamentului de victimizare cibernetică în contextul acestei cercetări.

Tabelul 1.2. Frecvența implicării agresorilor în incidente de cyberbullying pe platformele educaționale

În perioada martie-iunie 2020 (la Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc.) Ați transmis colegilor informații private, umilitoare sau sensibile?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	O dată pe săptămână aproximativ	1	,3	,3	,3
	De câteva ori	29	10,1	10,1	10,4
	Niciodată	258	89,6	89,6	100,0
	Total	288	100,0	100,0	

În ceea ce privește comportamentul de transmitere a informațiilor sensibile, private sau jenante către alții în perioada martie-iunie 2020, folosind platforme precum Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc., rezultatele sondajului arată că din totalul de 288 de participanți, o persoană (ceea ce reprezintă 0,3% din total) a recunoscut că a trimis astfel de informații aproximativ o dată pe săptămână. De asemenea, 29 de participanți (reprezentând 10,1% din total) au indicat că au trimis astfel de informații de câtevaori, în timp ce 258 de participanți (reprezentând 89,6% din total) au afirmat că nu au făcut acest lucru deloc. În contextul cercetării, se observă că 10,4% dintre respondenți pot fi identificați ca agresori în ceea ce privește transmiterea de informații sensibile către alții.

Tabelul 1.3. Frecvența implicării martorilor în incidente de cyberbullying pe platformele educaționale

În perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc.) Ai observat că unor colegi li s-a blocat microfonul în timpul orelor de curs?					
		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	O dată pe săptămână aproximativ	4	1,4	1,4	1,4
	De câteva ori	71	24,7	24,7	26,0
	Niciodată	209	72,6	72,6	98,6
	Zilnic	4	1,4	1,4	100,0
	Total	288	100,0	100,0	

Referitor la observațiile cu privire la blocarea intenționată a microfonului pentru a nu vorbi în timpul sesiunilor online desfășurate pe platformele precum Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp etc., în perioada martie-iunie 2020, rezultatele sondajului indică următoarele: din totalul de 288 de participanți, 4 persoane (reprezentând 1,4% din total) au menționat că au observat sau au auzit că unor colegi li s-a blocat microfonul aproximativ o dată pe săptămână. De asemenea, 71 de participanți (reprezentând 24,7% din total) au indicat că au observat această situație de câteva ori. În cazul a 209 participanți (reprezentând 72,6% din total), această situație nu a fost observată niciodată, iar 4 participanți (reprezentând 1,4% din total) au menționat că au observat acest lucru zilnic. Rezultă că în cercetarea de față 27,4% dintre respondenți pot fi identificați ca martori în legătură cu blocarea intenționată a microfonului pentru a evita participarea la discuții în cadrul sesiunilor online.

După examinarea detaliată a datelor prezentate în tabelele 1.1, 1.2 și 1.3, este evident că există o disparitate semnificativă în ceea ce privește frecvența expunerii elevilor la atacuri de cyberbullying, în funcție de rolul pe care îl adoptă în mediul online. Astfel, constatăm că ipoteza formulată este validată de aceste constatări.

Ip. 2. Prezența părinților elevilor în străinătate pentru muncă este corelată cu o creștere a riscului de a fi vulnerabil la atacuri de cyberbullying pe platformele educaționale.

Tabelul 1.4. Relația dintre variabila în care victima este implicată într-un caz de hărțuire cibernetică și variabila elevilor care au unul dintre părinți plecat în străinătate

În perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc) Ai primit mesaje jignitoare la adresa ta cu privire la spațiul în care locuiești? * Care este situația părinților tăi? Crosstabulation							
Count							
		Care este situația părinților tăi?					Total
		Am doar un părinte, care se află în prezent acasă	Am doar un părinte, iar acesta este plecat în străinătate.	Amândoi părinți sunt acasă	Amândoi părinți sunt plecați în străinătate	Nu stau cu părinții	
Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai primit mesaje jignitoare la adresa ta cu privire la spațiul în care locuiești?]	De câteva ori	12	1	23	0	1	37
	Niciodată	51	4	180	4	5	244
	Zilnic	2	0	5	0	0	7
Total		65	5	208	4	6	288

Analizând corelația dintre variabilele din a doua ipoteză prezentată în tabelul de mai sus, constatăm următoarele modele de răspunsuri în rândul celor 288 de participanți la studiu care au fost întrebați despre frecvența cu care au primit mesaje jignitoare în legătură cu spațiul în care locuiesc, în perioada martie-iunie 2020, folosind platforme precum Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc. Din cei 65 de elevi care au doar un părinte prezent acasă, 12 dintre ei au declarat că au primit astfel de mesaje de câteva ori, în timp ce 51 au afirmat că nu au primit astfel de mesaje niciodată. În plus, 2 elevi au indicat că au fost expuși zilnic la astfel de mesaje. Doar unul dintre cei cinci elevi care au un părinte în țară și unul în străinătate a recunoscut că a primit mesaje injurioase de mai multe ori, în timp ce ceilalți patru au negat acest lucru. Un număr de 23 dintre cei 208 elevi cu amândoi părinții prezenți acasă au indicat că au fost expuși la astfel de mesaje de mai multe ori, în timp ce majoritatea, respectiv 180 de elevi, au declarat că nu au primit niciodată astfel de mesaje. De asemenea, 5 elevi au susținut că au primit astfel de

mesaje zilnic. În cazul celor 5 elevi al căror ambii părinți sunt plecați în străinătate, toți au declarat că nu au primit mesaje jignitoare legate de spațiul în care locuiesc. În ceea ce privește cei 6 elevi care nu locuiesc cu părinții, 4 dintre ei au menționat că nu au primit astfel de mesaje niciodată, iar unul a indicat că a primit mesaje jignitoare de câteva ori.

În conformitate cu analiza corelației dintre variabilele celei de-a doua ipoteze, care examinează comportamentul trimiterii de informații sensibile, private sau jenante către alții în rândul a 288 de participanți la cercetare, care au răspuns la întrebarea privind frecvența acestui comportament în perioada martie-iunie 2020, pe diverse platforme precum Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc., următoarele constatări pot fi evidențiate: Din cei 65 de elevi care au un părinte prezent acasă și aceasta este locuința lor obișnuită, 7 dintre aceștia au afirmat că au trimis informații sensibile, private sau jenante către alții de câteva ori, în timp ce majoritatea, adică 58 de elevi, au indicat că nu au efectuat astfel de acțiuni niciodată. Toți cei cinci elevi cu un părinte acasă și unul în străinătate au declarat că nu au divulgat astfel de informații.

Tabelul 1.5. Relația dintre variabila în care agresorul este implicat într-un caz de hărțuire cibernetică și variabila elevilor care au unul dintre părinți plecat în străinătate

În perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai observat că unii colegi au recepționat mesaje cu caracter jignitor la adresa spațiului de locuit al unor colegi?]* Care este situația părinților tăi? Crosstabulation							
Count							
		Care este situația părinților tăi?					Total
		Am doar un părinte, care se află în prezent acasă	Am doar un părinte, iar acesta este plecat în străinătate.	Amândoi părinți sunt acasă	Amândoi părinți sunt plecați în străinătate	Nu stau cu părinții	
Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai auzit/văzut că unii colegi au primit mesaje jignitoare la cu privire la spațiul în care locuiesc unii colegi?]	O dată pe săptămână aproximativ	1	0	3	0	0	4
	De câteva ori	15	2	31	0	1	49
	Niciodată	49	3	172	4	5	233
	Zilnic	0	0	2	0	0	2
Total		65	5	208	4	6	288

Tabelul 1.6. Relația dintre variabila în care martorul este implicat într-un caz de hărțuire cibernetică și variabila elevilor care au unul dintre părinți plecat în străinătate

În perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai trimis informații sensibile, private sau jenante către alții?] * Care este situația părinților tăi? Crosstabulation							
Count							
		Care este situația părinților tăi?					Total
		Am doar un părinte, care se află în prezent acasă	Am doar un părinte, iar acesta este plecat în străinătate.	Amândoi părinți sunt acasă	Amândoi părinți sunt plecați în străinătate	Nu stau cu părinții	
Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai trimis informații sensibile, private sau jenante către alții?]	O dată pe săptămână aproximativ	0	0	1	0	0	1
	De câteva ori	7	0	22	0	0	29
	Niciodată	58	5	185	4	6	258
Total		65	5	208	4	6	288

Dintre cei 208 elevi ai căror părinți sunt amândoi prezenți acasă, distribuția răspunsurilor este următoarea: 1 elev a menționat că a trimis astfel de informații aproximativ o dată pe săptămână, 22 de elevi au indicat că au trimis de câtevaori, iar cei mai mulți, adică 186 de elevi, au declarat că nu au efectuat astfel de acțiuni niciodată. Atât cei 4 elevi ai căror ambii părinți sunt plecați în străinătate, cât și cei 6 elevi care nu locuiesc cu părinții, au susținut că nu au trimis niciodată informații sensibile, private sau jenante către alții.

Tabelul de mai sus prezintă relația dintre cele două variabile ale celei de a doua ipoteze, fapt care conduce la următoarele concluzii: din totalul de 288 de participanți la studiu care au furnizat răspunsuri privind experiența lor în a auzi/vedea că unii colegi primesc mesaje jignitoare cu privire la spațiul în care locuiesc, distribuția răspunsurilor relevă următoarele: Dintre cei 65 de elevi care au un părinte prezent acasă și acesta se află efectiv acasă, 1 elev a indicat că a auzit/văzut că unii colegi primesc astfel de mesaje aproximativ o dată pe săptămână, 15 elevi au menționat că au auzit/

văzut de câteva ori, iar majoritatea, adică 49 de elevi, au declarat că nu au avut astfel de experiențe niciodată. Doi dintre cei cinci elevi care au un părinte acasă și unul în străinătate au declarat că au auzit/văzut că unii dintre colegii lor au primit mesaje similare, în timp ce trei au negat că au avut astfel de experiențe. Dintre cei 208 elevi la ai căror amândoi părinți sunt acasă, 3 elevi au indicat că au auzit/văzut că unii colegi primesc astfel de mesaje aproximativ o dată pe săptămână, 31 de elevi au menționat că au auzit/văzut de câteva ori, 172 de elevi au negat că au avut astfel de experiențe, iar 2 elevi au afirmat că au auzit/văzut astfel de situații zilnic. Elevii la care ambii părinți sunt plecați în străinătate au negat că au avut astfel de experiențe. În cazul celor 6 elevi care nu locuiesc cu părinții lor, unul dintre aceștia a afirmat că a auzit/văzut de câteva ori că unii colegi primesc astfel de mesaje, în timp ce 4 elevi au negat că au avut astfel de experiențe. Concluzia evidentă din aceste date este că numărul de martori (adică cei care au auzit/văzut situații în care colegii lor primesc mesaje jignitoare cu privire la spațiul în care locuiesc) se ridică la 55. În plus, se poate observa că acești martori fac parte în cea mai mare parte din categoria elevilor ai căror ambii părinți sunt prezenți acasă.

Conform observațiilor noastre, se poate vedea faptul că atât elevii provenind din familii cu un singur părinte, cât și cei cu ambii părinți prezenți în viața lor, prezintă vulnerabilități în fața fenomenului de cyberbullying. Această concluzie are un impact semnificativ asupra ipotezei noastre inițiale și, în același timp, o invalidează, conform datelor prezentate în tabelele 1.4, 1.5 și 1.6. Ipoteza este invalidă.

Ip. 3. Proveniența dintr-un mediu rural este asociată cu o probabilitate mai mare de a fi susceptibil la atacuri de cyberbullying pe platformele educaționale.

Tabelul 1.7. Relația dintre variabila în care victima este implicată într-un caz de hărțuire cibernetică și variabila mediului de proveniență al elevilor

Locuiesc în * Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc) [Ai primit mesaje jignitoare la adresa ta cu privire la spațiul în care locuiești?] Crosstabulation					
Coun					
		Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai primit mesaje jignitoare la adresa ta cu privire la spațiul în care locuiești?]			
		De câteva ori	Niciodată	Zilnic	Total
Locuiesc în	Zona rurală	16	86	4	106
	Zona urbană	26	152	4	182
Total		42	238	8	288

Interpretarea datelor relevante pentru întrebarea „Cât de des în perioada Martie-Iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, Whatsapp, etc) ai primit mesaje jignitoare cu privire la spațiul în care locuiești?” evidențiază o analiză diferențiată între elevii din zona rurală și cei din zona urbană. Din cei 106 de elevi care locuiesc în zona rurală, 16 au raportat că au primit mesaje jignitoare de câteva ori, 55 niciodată și 4 zilnic. Acest fapt sugerează că o parte semnificativă din elevii din zona rurală nu au fost expuși la astfel de mesaje jignitoare legate de spațiul lor de locuit. În cazul celor 182 de elevi care locuiesc în zona urbană, 26 au indicat că au primit astfel de mesaje de câteva ori, 152 niciodată, iar 4 zilnic. Astfel, se observă o frecvență mai mare a mesajelor jignitoare în rândul elevilor din zona urbană, majoritatea acestora negând primirea de astfel de mesaje. Rezultatele subliniază că experiențele de cyberbullying legate de spațiul locativ sunt mai răspândite în mediul urban, în timp ce în mediul rural frecvența acestor experiențe este mai redusă. Această distincție poate fi influențată de diferitele dinamici sociale și contexte specifice fiecărui mediu, iar analiza

detaliată a acestor factori ar putea contribui la o înțelegere mai profundă a acestor diferențe.

Tabelul 1.8. Relația dintre variabila în care agresorul este implica tîntr-un caz de hărțuire cibernetică și variabila mediului de proveniență al elevilor

Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc) [Ai trimis mesaje jignitoare la adresacolegilor cu privire la spațiul în care locuiesc?] Crosstabulation						
Count						
		Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai trimis mesaje jignitoare la adresa colegilor cu privire la spațiul în care locuiesc?]				Total
		Aproximativ o dată pe săptămână	De câteva ori	Niciodată	Zilnic	
Locuiesc în	Zona rurală	1	1	104	0	106
	Zona urbană	0	7	173	2	182
Total		1	8	277	2	288

Analiza datelor privind întrebarea „Cât de des în perioada Martie-Iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, Whatsapp, etc) ai trimis mesaje jignitoare la adresa colegilor cu privire la spațiul în care locuiesc?” prezintă o analiză detaliată a comportamentului elevilor din zona rurală și urbană în ceea ce privește trimiterea de mesaje jignitoare. Din cei 106 elevi care locuiesc în zona rurală, s-a constatat că un singur elev a declarat că a trimis astfel de mesaje aproximativ o dată pe săptămână, în timp ce un alt elev le-a trimis de câteva ori, iar majoritatea, respectiv 104 elevi, nu au trimis astfel de mesaje niciodată. Aceasta sugerează că comportamentul de a trimite mesaje jignitoare legate de spațiul locuitorilor este puțin răspândit în rândul elevilor din zona rurală. În ceea ce privește cei 182 de elevi din zona urbană, s-a constatat că 7 dintre aceștia au recunoscut că au trimis mesaje jignitoare de câteva ori, în timp ce 173 de elevi au afirmat că nu

au trimis astfel de mesaje niciodată. De asemenea, 2 elevi au menționat că au trimis astfel de mesaje zilnic. Această analiză relevă faptul că există un număr mai mic de elevi în zona urbană care au admis că au trimis mesaje jignitoare comparativ cu cei care nu au adoptat astfel de comportamente.

Tabelul 1.9. Relația dintre variabila în care martorul este implicat într-un caz de hărțuire cibernetică și variabila mediului de proveniență al elevilor

Locuiesc în * Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai observat că unii colegi au recepționat informații sensibile, private sau stânjenitoare cu privire la persoana lor către alții?] Crosstabulation

Count		Cât de des în perioada martie-iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, WhatsApp, etc.) [Ai auzit/văzut că unii colegi au primit informații sensibile, private sau jenante cu privire la persoana lor către alții?]				
		Aproximativ o dată pe săptămână	De câteva ori	Niciodată	Zilnic	
Locuiesc în	Zona rurală	0	22	83	1	106
	Zona urbană	1	24	151	6	182
Total		1	46	234	7	288

Analizând datele furnizate în legătură cu întrebarea „Cât de des în perioada Martie-Iunie 2020 (pe Zoom, Google Meet, Skype, Whatsapp, etc) ai auzit/văzut că unii colegi au primit informații sensibile, private sau jenante cu privire la persoana lor către alții?”, se observă o distribuție a comportamentelor în funcție de zona de locuit a elevilor și frecvența cu care aceștia au auzit sau văzut că colegii lor au primit astfel de informații. Din cei 106 elevi care locuiesc în zona rurală, s-a constatat că 22 dintre ei au auzit sau văzut că unii colegi au primit informații sensibile de câteva ori, 83 de elevi nu au avut asemenea experiențe niciodată, iar 1 elev a menționat că s-a întâmplat zilnic. În ceea ce privește cei 182 de elevi care locuiesc în zona urbană, s-a observat că un elev a auzit sau văzut că unii colegi au primit

astfel de informații aproximativ o dată pe săptămână, 24 de elevi au avut asemenea experiențe de câteva ori, 151 de elevi nu au avut asemenea experiențe niciodată și 7 elevi au relatat că acest lucru s-a întâmplat zilnic. Analiza acestor date sugerează că majoritatea situațiilor în care colegii au primit informații sensibile, private sau jenante au fost raportate în mediul urban, unde școlarizarea se desfășoară predominant prin platforme online. Acest lucru infirmă ipoteza inițială conform căreia acest comportament ar putea fi mai pronunțat în zonele rurale.

Concluzii și recomandări

Pentru a preveni abuzul digital asupra copiilor, este necesar să asigurăm protecția comunicării online a elevilor și să îmbunătățim implicarea părinților în viața copiilor lor.

Rezultatele cercetării evidențiază următoarele:

Frecvența atacurilor de cyberbullying: Studiul dezvăluie că poziția ocupată de elevi în mediul online are un impact semnificativ asupra frecvenței cu care sunt supuși atacurilor de cyberbullying. Elevii care ocupă poziția de victimă, agresor sau martor prezintă diferențe semnificative în ceea ce privește frecvența acestor atacuri.

Influența absenței părinților: Contrar ipotezei inițiale, studiul arată că elevii cu unul sau ambii părinți plecați în străinătate nu prezintă un risc semnificativ mai mare de a fi predispuși la atacuri de cyberbullying pe platformele educaționale. Astfel, absența fizică a părinților nu pare să fie un factor determinant în acest context.

Impactul mediului de proveniență: În ceea ce privește mediul de proveniență, elevii din zona urbană par să fie mai expuși atacurilor de cyberbullying decât cei din zona rurală. Aceasta contrazice ipoteza că elevii din mediul rural ar fi mai vulnerabili la acest fenomen.

Recomandări:

Promovarea conștientizării și educației: Datele obținute arată că elevii sunt implicați în diverse roluri în ceea ce privește cyberbullying-ul. În acest sens, educația și conștientizarea trebuie să fie încurajate atât pentru elevi, cât și pentru părinți, pentru a înțelege și a preveni aceste comportamente negative.

Intervenții și suport: Școlile ar trebui să implementeze programe de prevenire a cyberbullying-ului și să ofere suport elevilor în situații dificile. Dezvoltarea de mecanisme de raportare a incidentelor și consilierea pentru elevi ar putea fi utile în gestionarea acestor probleme.

Colaborare cu părinții: Școlile ar trebui să întrețină o comunicare deschisă cu părinții, mai ales în cazul familiilor cu părinți plecați în străinătate. Implicarea activă a părinților în educația online și în monitorizarea activității online a copiilor poate contribui la creșterea gradului de siguranță.

Stimularea conștientizării în mediul rural: Deși acest studiu nu a identificat o legătură semnificativă între mediul rural și riscul de cyberbullying, este important să se continue cercetările în această direcție. Eventualele diferențe subtile pot necesita strategii de prevenire specifice pentru elevii din mediul rural.

Se recomandă ca elevii să primească instrucțiuni privind schimbarea fundalului camerei virtuale pentru a preveni cazurile de cyberbullying. În plus, elevii care împart un spațiu de studiu cu membrii familiei pot beneficia de utilizarea căștilor audio pentru a minimiza invazia spațiului personal în timpul participării la cursurile virtuale.

1. Crearea unei platforme educaționale unice în vederea predării online.
2. Dezvoltarea abilităților de comunicare asertivă.
3. Elevii să fie învățați cum să schimbe backgroundul camerei virtuale în vederea eliminării oricărui act de Cyberbullying, de asemenea, considerăm că elevii care împart camera de studiu cu alți membrii de familie ar fi necesar să dispună de căști audio, astfel încât aceștia să poată participa la cursuri fără să fie frustrați că se aude în clasa virtuală ceea ce se întâmplă acasă.

Referințe bibliografice

1. Runcan R. Conflict Solution in Cyberbullying. În: Revista de Asistență Socială, 2020, Nr.2, pp.45-57.
2. Zaffaroni L.G., Cino D., Thiel K. & Lampert C. Drivers of cyberbullying and cybervictimization during the COVID-19 pandemic. In: Findings from an online survey during the first lockdown. Media Education, 2022, No 13(2), pp.65-77.
3. Ispas C. & Ispas, A.M.E. Perceptions and Challenges Regarding Cyberbullying during the Covid-19 Pandemic. In: Educația, 2021, No 21(21), pp.159-167.
4. Barlett C.P., Simmers M.M., Roth B. & Gentile D. Comparing cyberbullying prevalence and process before and during the COVID-19 pandemic. In: The journal of social psychology, 2021, No 161(4), pp.408-418.
5. Zăvoianu E.A. & Pânișoară I.O. Teachers' Perception of the Phenomenon of Cyberbullying during the COVID-19 Pandemic. In: LUMEN Proceedings, 2021, No 17, pp.737-743.

6. Alhujaili A., Karwowski W., Wan T.T. & Hancock P. Affective and stress consequences of cyberbullying. In: *Symmetry*, 2020, No 12(9), p.1536.
7. Schenk A.M. Psychological impact of cyberbully victimization among college students. West Virginia University, 2011.
8. Campbell M.A., Slee P.T., Spears B.A., Butler D.A. & Kift S. Do cyberbullies suffer too? Cyberbullies' perceptions of the harm they cause to others and to their own mental health. In: *School Psychology Internațional*, 2013, No 34, pp.613-629.
9. Foody M., Samara M. & Carlbring P. A review of cyberbullying and suggestions for online psychological therapy. In: *Internet Interventions*, 2015, No 2, pp.235-242.
10. Garaigordobil M. Prevalencia y consecuencias del cyberbullying: una revisión. In: *Internațional journal of psychology and psychological therapy*, 2011, No 11, pp.233-254.
11. Pingault J. & Schoeler T. Assessing the consequences of cyberbullying on mental health. In: *Nature Human Behaviour*, 2017, No 1, pp.775-777.
12. Grigore A.-N. *Violența în context educațional. Forme actuale*. Iași: Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016.
13. Willard N. *Electronic Bullying and Cyber Threats: Responding to the Challenge of Online Social Cruelty, Threats, and Distress*. London: Center for Safe and Responsible Internet Use, 2006.
14. Slonje R. & Smith P.K. Cyberbullying: another main type of bullying? In: *Scandinavian journal of psychology*, 2008, Vol. 49, No 2, pp.147-54.
15. Whittaker E. & Kowalski, R.M. Cyberbullying Via Social Media. In: *Journal of School Violence*, 2015, No 14, pp.11-29.
16. Dehue F., Bolman C.A. & Völlink, T. Cyberbullying: Youngsters' Experiences and Parental Perception. In: *Cyberpsychology & behavior: the impact of the Internet, multimedia and virtual reality on behavior and society*, 2008, Vol. 11, No 2, pp.217-23.
17. Kowalski R.M., Morgan, C.A. & Limber, S.P. Traditional bullying as a potential warning sign of cyberbullying. In: *School Psychology Internațional*, 2012, No 33, pp.505-519.
18. Sticca F. & Perren S. Is Cyberbullying Worse than Traditional Bullying? Examining the Differential Roles of Medium, Publicity, and Anonymity for the Perceived Severity of Bullying. In: *Journal of Youth and Adolescence*, 2013, No 42, pp.739-750.
19. Waasdorp T.E. & Bradshaw C.P. The overlap between cyberbullying and traditional bullying. In: *The Journal of adolescent health: official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 2015, Vol. 56, No 5, pp.483-8.
20. Erdur-Baker Ö. Cyberbullying and its correlation to traditional bullying,

gender and frequent and risky usage of internet-mediated communication tools. In: *New Media & Society*, 2010, No 12, pp.109-125.

21. Kerlinger F.N. *Foundations of behavioral research*. New York: Holt, Rinehart, and Winston, 1964.
22. Chelcea S. *Metodologia cercetării sociologice: metode cantitative și calitative*. București: Editura Economică, 2001.

UNELE ASPECTE PRIVIND PROMOVAREA TOLERANȚEI ÎNTR-O SOCIETATE MULTICULTURALĂ

Stela Spînu, dr. în filologie, conf. univ.

Catedra de filosofie și bioetică, Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Chișinău, R. Moldova
stela.spinu@usmf.md

ORCID: 0000-0003-4065-3463

SOME ASPECTS ON PROMOTING TOLERANCE IN A MULTICULTURAL SOCIETY

The globalization process, which originally dominated only the economic sphere, subsequently led to profound social, political and cultural transformations, having a significant impact on culture and identity. In this context, tolerance is becoming a fundamental source of the peaceful coexistence of multi-ethnic and multicultural societies, facilitating cooperation and avoiding confrontations/ conflicts of values and norms. In this study, we propose to define the concept of tolerance, to elucidate the importance of promoting tolerance and education for tolerance in the context of the diversity in the contemporary world. Otherwise, tolerance stops violent extremism and genocide, provides prosperity and equal opportunities for the development of cultures, helps us to organize and maintain a constructive intercultural dialog.

Procesul de globalizare, care inițial a dominat doar sfera economică, ulterior a determinat profunde transformări economice, sociale, politice și culturale, influențând relațiile interetnice și interconfesionale. În acest context, *toleranța* a devenit o sursă fundamentală a conviețuirii pașnice